

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.211/2019/5.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Zumbók Péter bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Kovács Gergely ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Dezsényi Attila ügyvéd

A per tárgya:

Tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Veszprémi Törvényszék 1.Gf.40.035/2018/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Zirci Járásbíróság G.20.162/2017/18.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 300.000 (Háromszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes az Európai Unió kutatás-fejlesztési tevékenység támogatására kiírt pályázatára 2008. február 4-én projekt javaslatot nyújtott be a ..., és 2008. október 3-án a ... képviselőjével támogatási szerződést kötött 129.896.400 forint maximális támogatás összegre. Az alperes a pályázati előírásoknak megfelelően két egyetemmel, a felperessel, illetve a ... kutatás-fejlesztési szerződést kötött.
- [2] A peres felek közötti kutatás-fejlesztési szerződés 2009. január 29-én jött létre, amelyben a teljesítés

végző határidejét 2011. június 30. napján, a teljes vállalási összeget nettó 45.000.000 forintban határozták meg. A szerződés 3. pontja szerint a felperes a feladat teljesítésének ellenértékét az alperesnek számlázza, az alperes az ellenértéket a ... Zrt. átutalását követő 8 napon belül egyenlíti ki. A szerződés 5. pontjának megfelelően, ha a meghatározott kutatómunka alapján jogilag védhető megoldás keletkezik, az a megbízott tulajdonát képezi. A megoldás saját üzemben történő hasznosítására a szerződő felek külön hasznosítási szerződést kötnek. Amennyiben a megbízó az elsőbbségi jogával a megoldás ...-ba történő bejelentésétől számított két éven belül nem él, a megbízott jogosult harmadik féllel is hasznosítási szerződést kötni. A 6. pont értelmében a jogilag nem védhető, de gazdaságosan hasznosítható eredmény, műszaki megoldás, ismeret (know how) a megbízott tulajdonát képezi, de a saját üzemben történő hasznosítására a megbízónak elsőbbsége van.

- [3] A felperes a részteljesítéseket követően kiállította a számlákat, az alperes azokat befogadta. Az első számla kiegyenlítésére sor került.
- [4] A pályázat teljesítésének folyamatos ellenőrzése során a pályázat támogatásának kifizetése felfüggesztésre került, alperessel szemben szabálytalansági vizsgálat indult.
- [5] Az alperes 2011. szeptember 5-én olyan tartalmú megállapodást kötött a felperessel, amelyben vállalta a második számla, 18.750.000 Ft 2011. október 31-ig történő kifizetését a saját tevékenységének költségére is a szabálytalansági vizsgálat befejezésének időpontjától, és annak eredményétől függetlenül, ennek a fizetési kötelezettségnek eleget is tett.
- [6] A harmadik számla részben került kiegyenlítésre, a negyedik számlát pedig az alperes nem fizette meg.
- [7] A ... - miután a projekt eredményeként létrejött know how a könyvelésben nem került aktiválásra, az nem került a tulajdonába, a helyszíni ellenőrzés alkalmával előírt hiánypótlások tartalmilag nem voltak megfelelőek, a költségek, a bérek elszámolása nem a projektben megvalósítandó feladatok ellátására került elszámolásra - az addig kapott összesen 111.425.142 Ft juttatás visszafizetésére kötelezte az alperest.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [8] A felperes 24.591.860 forint vállalkozói díj és késedelmi kamata megfizetésre kérte kötelezni az alperest. Álláspontja szerint az, hogy az alperes a pályázati pénztől elesett, nem mentesíti őt a vele kötött szerződés alapján járó vállalkozói díj megfizetése alól, tekintve, hogy a szerződésben foglalt kötelezettségének a felperes eleget tett.
- [9] Az alperes ellenkérelmében hivatkozott arra, hogy az ő fizetési teljesítésének feltétele a ... Zrt. részéről való átutalás megtörténte volt, és mivel a ... Zrt. részére a pályázat visszavonása miatt nem utalt, így neki sem kell a felperes felé teljesítenie. Hivatkozott arra is, hogy a felperessel kötött szerződés semmis, jogszabályba és jóerkölcsbe ütközik, mivel a szerződés megkötésére csak arra figyelemmel került sor, hogy a felperes közvetlenül a pályázatra nem jelentkezhetett. Állította a felek közötti szerződés lehetetlenülését is, mert a szerződés nem teszi lehetővé, hogy megszerezze a kutatással létrejött termék tulajdonjogát, így magába hordozta annak jogkövetkezményét, hogy a támogatásra nem lesz jogosult.
- [10] terjesztett elő a már felperes részére kifizetett vállalkozói díjak visszafizetése iránt 27.750.000 forint és kamata összegben.

Az első- és másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a szerződéskötés időpontjára figyelemmel a perbeli jogvitára az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) rendelkezéseit kell irányadónak tekinteni. A peres feleket a Ptk. 412.§-a

szerinti kutatási szerződés megkötésben a mindkettőjüknek kedvező pályázati kiírás motiválta. E motivációk azonban nem eredményezi, hogy a szerződés jó erkölcsbe és jogszabályba ütközik, ezért az alperesnek a Ptk. 200.§-ára történő hivatkozása nem megalapozott. Azzal azonban, hogy a ... Zrt. az alperest a pályázati pénz visszafizetésére kötelezte, álláspontja szerint a peres felek közötti szerződés lehetetlenült. A lehetetlenülés következményeként az alperes további pénzüsszeghez nem jutott, ezért a felperes felé további vállalkozói díjat sem köteles megfizetni, de az alperes sem jogosult az általa már kifizetett vállalkozói díjat visszaigényelni, mert a felperes a szerződésben foglaltakat teljesítette.

- [12] A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet viszontkeresetet elutasító nem fellebbezett rendelkezését nem érintve, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és kötelezte az alperest 24.591.860 forint és késedelmi kamata felperes részére történő megfizetésére.
- [13] A jogerős ítélet értelmében az alperes több hónappal a támogatási szerződést követően kötött a pályázati kiírásban kiírtak figyelmen kívül hagyásával olyan tartalmú szerződést a felperessel, amely szerint a megbízót a hasznosítás terén csupán elsőbbségi jog illeti meg. Az alperesnek a pályázati feltételek nem megfelelő ismeretéből eredő tévedése azonban a felperesre nem hárítható át.
- [14] Abból, hogy a pályázatban való részvétel mindkét félnek kölcsönös érdeke volt, nem vonható le olyan következtetés, hogy a szerződés jogszabályba vagy jóerkölcsbe ütközik. Egy olyan szerződés esetén, ahol a szolgáltatások körébe a felperes a maga szolgáltatási kötelezettségének eleget tett, az alperest pedig pusztán pénzfizetési kötelezettség terheli, a szerződés lehetetlenüléséről beszélni sem lehet, a pénzszolgáltatás ugyanis nem lehetetlenülhet. Érdekbeli lehetetlenülés az alperesi oldalon felmerülhetne, azonban ebben a körben azt kellett értékelni, hogy a támogatási szerződés visszavonására és a pályázati pénz visszafizetésére az alperes hibájából került sor.
- [15] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a felek közötti szerződés 3. pontja csak a teljesítési határidőre ad szabályozást, nem lehet ennek olyan kiterjesztő értelmezést adni, hogy az magába foglal a felperes részéről egy olyan joglemondó nyilatkozatot, amely szerint ha az alperes pályázati pénzhez nem jut, vagy az valamely okból visszavonásra kerül, akkor az érvényes szerződés ellenére a felperes felé fizetési kötelezettsége nem keletkezik. Az alperes nem vitatta, hogy a felperes a szerződésben foglalt kötelezettségeinek eleget tett, ő viszont a harmadik részszámla alapján csak részben teljesített, és a zárójelentés utáni negyedik számla pedig egyáltalán nem lett kifizetve. A felek közötti, 2011. szeptember 5-i megállapodást sem lehet kiterjesztően értelmezni, egyebekben pedig ez is azt igazolja, hogy az alperes fizetési kötelezettsége a pályázati pénz sorsától független.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] A jogerős ítélettel szemben az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezését az I. fokú ítéletet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 201. § (1) bekezdését, 228. § (3) bekezdését és 239. § (1) bekezdését, valamint az 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdését. Előadta, hogy a perbeli szerződés nem állt összhangban azzal a pályázati feltétellel [támogatási szerződés ÁSZF mellékletének (A/3) 11.1. pontja], amely értelmében a pályázati projekt lezárultáig meg kellett volna szerezni a pályázat eredményeként létrejött burgonyafajta tulajdonjogát vagy kizárólagos hasznosítási jogát.
- [17] Azért téves a jogerős ítéletnek az a következtetése, hogy a pályázati feltételek nem megfelelő ismeretéből eredő tévedés a felperesre nem hárítható át, mert a Ptk. vonatkozó rendelkezései a „lehetetlenség” körében nem teszik vizsgálat tárgyává a felek tudatállapotát, a Ptk. 228. § (3) bekezdése szerint a szerződésben alkalmazott lehetetlen feltétel semmis; az ilyen feltétellel kötött szerződésre a részleges érvénytelenség szabályait (239. §) kell alkalmazni. A 239. (1) bekezdése szerint pedig a szerződés részbeni érvénytelensége esetén az egész szerződés akkor dől meg, ha a felek azt az érvénytelen rész nélkül nem kötötték volna meg.

- [18] Érvelése értelmében ... és ... tanúk vallomásából egyértelműen megállapítható, hogy a felek a pályázati kiírás hiányában nem kötötték volna meg a perbeli szerződést. A másodfokú bíróság e körben a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve a bizonyítékokat kirívó okszerűtlenséggel mérlegelte. A másodfokú bíróság ítéletében idézi ugyan a Ptk. 201. § (1) bekezdését, de kirívóan okszerűtlen mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a fizetési kötelezettség akkor is fennáll, ha a pályázati pénzt nem kapja meg. Szerinte ennek ellenkezőjét bizonyítja a felek 2011. szeptember 5-én kötött megállapodása is.
- [19] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [21] A Kúria - a Pp. 275. § (2) bekezdése, valamint a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint megfelelően alkalmazandó Pp. 254. § (1) bekezdése alapján - kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a jogerős ítéletet, és megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból nem jogszabálysértő.
- [22] A Kúria előjáróban leszögezi, hogy az elsőfokú ítélet viszontkereseti kérelmet elutasító rendelkezése első fokon jogerőre emelkedett, így az ezzel kapcsolatos jogkérdések már a másodfokú eljárásnak sem képezték tárgyát, ezért a felülvizsgálati eljárás sem érintette e kérdést.
- [23] A „lehetetlenség” körében kifejtett felperesi állásponttal kapcsolatosan a Kúria rámutat arra, hogy a Ptk. 228. § (3) bekezdése szerinti, a szerződés semmisségét okozó lehetetlen feltétel, a Ptk. 227. § (2) bekezdése szerinti lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződés és a Ptk. 312. § szerinti teljesítés lehetetlenné válása egymással nem azonos fogalmak. A törvény értelmében feltétel kizárólag olyan bizonytalan jövőbeni esemény lehet, amelytől a felek a szerződés hatályának beállítását vagy megszűnését teszik függővé. A jövőben bizonyosan bekövetkező esemény nem tekinthető feltételnek. A szerződés megkötésének pillanatában a szerződés semmisségét okozó lehetetlen feltétel csak ebben a fogalmi körben értelmezhető, azaz a szerződési feltétel és a szerződési rendelkezés nem szinonim fogalmak. A felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályi hivatkozással szemben a perben nem merült fel arra vonatkozó tényelődás, hogy valamely felfüggesztő vagy bontó feltételtől tették volna függővé a felek a szerződésük hatályának beállítását vagy megszűnését, ezért ez a felülvizsgálati hivatkozás nem értelmezhető.
- [24] A teljesítés akkor lehetetlen, ha valamely jogi vagy fizikai okból eleve kizárt a teljesíthetősége, míg a lehetetlenülés esetén a szolgáltatás a szerződéskötést követően bekövetkezett valamely okból válik teljesíthetetlenné.
- [25] Az alperes az eljárás során arra hivatkozott, hogy a támogatás visszavonása lehetetlenítette a szerződéses kötelezettségek teljesítését, ugyanakkor a felülvizsgálati kérelemben áttért a lehetetlen szolgáltatásra irányuló hivatkozásra, ennek jogszabályi alapjaként pedig a lehetetlen feltételre vonatkozó hivatkozásra. A Pp. 272. § (2) bekezdésére tekintettel azonban a jogerős ítélet csak a per tárgyát érintő körben vizsgálható felül (BH1998.288.II., BH2001.222.II.), tehát olyan kérdésben támadható, amely az első- és másodfokú eljárásnak is tárgya volt (BH1995.163. és BH2001.172.II.). Miután a felülvizsgálati kérelemben a felek új jogcímre nem hivatkozhatnak (BH1996.372.), ezért a jogszabálysértés alapjául hivatkozott lehetetlen feltételre [Ptk. 228. § (3) bekezdés] vonatkozó és ahhoz kapcsolódó alperesi felülvizsgálati hivatkozás (Ptk. 239. §) érdemben nem volt vizsgálható.
- [26] A lehetetlenné válás vagy más néven lehetetlenülés jogi és érdekbeli okra visszavezethető bekövetkezésének kérdését a másodfokú bíróság helyesen vizsgálta, és miután az alperes által kötött támogatási szerződés, és a peres felek közötti kutatási szerződés összefüggenek ugyan egymással, de más-más tartalommal és más-más felek között jöttek létre, így önmagában a támogatási szerződés általános szerződési feltételei között kikötött alperesi kötelezettségből nem következik a pályázat eredményeként létrejött burgonyafajta tulajdonjogára vagy kizárólagos hasznosítási jogára

vonatkozó, a peres felek közötti szerződésre irányadó kikötés.

- [27] Az alperes önálló, autonóm jogalany, a támogatóval kötött szerződésében vállalt kötelezettségeiről tudomással kellett bírnia, hiszen a támogatási szerződést ő kötötte meg. Ebből következően nem okszerűtlen a másodfokú bíróság azon következtetése, hogy ha az alperes a felperessel kötött kutatási szerződésben nem a pályázati feltételeknek megfelelő tulajdonjogra, vagy kizárólagos használati jogra vonatkozó kikötést tett, az ezzel kapcsolatos ügyletkötési gondatlansága vagy a szerződési tartalomban való tévedése nem a felperes érdekkörébe esik, így ennek hátrányos jogi következményei sem háríthatók át rá.
- [28] A bírói gyakorlatnak megfelelően a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabály [Pp. 206. § (1) bekezdés] megsértése csak akkor állapítható meg, ha az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás feltáratlan maradt, a bíróság által megállapított tényállás iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Egyebekben a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban - annak rendkívüli jogorvoslati jellege miatt - nem kerülhet sor (BH2012.179., BH2002.29.). A bíróság a felmerült bizonyítékokat helyesen mérlegelte, a felülvizsgálati kérelem hivatkozásaival szemben ... és ... tanúk vallomását csak a peres felek közötti ügylet megkötésének motívumaként értékelte, és helyesen foglalt állást a peres felek közötti 2011. szeptember 5-i megállapodás értelmezéséről is.
- [29] A másodfokú bíróság a felmerült bizonyítékokból megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a támogatási szerződés alperes hibájából történt megszűnése nem befolyásolja a felperes kutatási szerződés teljesítéséből eredő követeléseit. Mind a peres felek közötti szerződés rendelkezéseinek megfelelő számlázás, az alperes által megtett teljesítésigazolások, továbbá a peres felek között létrejött 2011. szeptember 5-i megállapodás is azt támasztja alá, hogy az alperes köteles a felperes szolgáltatásának ellenértékét a Ptk. 201. § (1) bekezdése alapján megfizetni, és e kötelezettsége nem függ a támogatási szerződés sorsától.
- [30] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [31] A Kúria a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az alperes jogi képviseletével kapcsolatosan felmerült és a kifejtett munkájával arányos, mérsékelt összegű, áfát is magában foglaló ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.
- [32] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése folytán tárgyaláson kívül bírálta el.
- [33] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Pp. 271. § (1) bekezdése e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. november 28.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Zumbók Péter s.k. bíró